

Η ΚΡΙΣΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΥΡΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ Ή Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΕΛΕΓΧΕΙ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.

Κωνσταντίνος Γανωτής.

Κρίση λέμε μιὰ χρονική περίοδο μεγάλων προβλημάτων που βάζουν σέ κίνδυνο τή ζωή τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πρώτη κρίση ξέσπασε μέσα στόν Παράδεισο κιόλας ὅπου ὁ Ἄδαμ ἄκουσε τὸ “ Ἀδὰμ ποῦ εἶ ” κι ἐφοβήθηκε. Αὐτὸς ὁ φόβος ἦταν ἡ πρώτη κρίση. Οἱ πρωτόπλαστοι ἦταν ἤδη οἰκογένεια.

Κι ἀκολουθοῦν ἰδρῶτες, ἀγκάθια, τριβόλια, πόνοι τῆς γέννας κι ἀποστροφή τῆς Εὐας στήν ἐξουσία τοῦ ἄντρα της. Τί ἐδίδαξε αὐτὴ ἡ πρώτη οἰκογένεια στὰ παιδιά της ; Τὸ ἓνα ἦταν ὁ ἀθῶος Ἄβελ, τὸ ἄλλο ὁ φονικὸς Κάϊν. Ἡ οἰκογένεια σέ κορύφωση κρίσης : Προβλήματα οἰκονομικά, ἠθικά, ὑπαρξιακά. Ὁ θάνατος παρῶν ἤδη. Ὁ Κάϊν εἶχε ἀκόμα τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ἔπρεπε κάπου νὰ κρύψει τὸ τρέμουλο, πού τὸν κατεῖχε (“ ἔσει στένων καὶ τρέμων”), κάπου νὰ κρύψει τοὺς στεναγμούς του. Καὶ ... “ ὁ δὲ Κάϊν ἦν οἰκοδομῶν πόλιν ”. Κι ἔτσι μὲ τὴν πρώτη πόλη ἄρχισε ὁ πολιτισμὸς. Ὁ πολιτισμὸς εἶναι μιὰ διαχρονική, παγκόσμια κρίση. Εἶναι μιὰ ὑποκατάσταση τοῦ Παραδείσου. Ὁ Ἄδαμ ἐγκαταστάθηκε κατέναντι τοῦ Παραδείσου, τὸν ἔβλεπε μὲ τὶς πύλες του κλεισμένες καὶ θρηνοῦσε. Ὁ Κάϊν ὅμως εἶχε στρέψει τὶς πλάτες του στόν Παράδεισο κι ἔβλεπε στό μέλλον, ἓνα μέλλον πού ξεκινοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο κι ἀπέβλεπε στήν “ εὐτυχία ” τοῦ γιου τοῦ Ἐνώχ, πού ταῖνομά του ἔδωσε ὁ Κάϊν στήν πόλη πού ἔχτιζε. Να, ἔτσι γεννήθηκε ὁ ἀνθρωπισμὸς. “ Τὰ παιδιά μας νὰ εὐτυχήσουν ἢ τί ἄλλο καλύτερο ; ”

Κι ἀκολούθησε μιὰ σειρὰ γενεῶν ποὺ ὀνομάστηκαν ἄνθρωποι. Ἡ Εὐὰ ὅμως ἐγέννησε κι ἄλλο γιὸ καὶ εἶπεν “ ἐξανέστησεν ὁ Θεὸς σπέρμα ἕτερον ἀντὶ τοῦ Ἄβελ...” Αὐτὸς ἦταν ὁ Σὴθ καὶ γιὸς τοῦ Ἐνῶς, “ ἤλπισον ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου τοῦ Θεοῦ ”. Κι ἀπὸ τότε οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάϊν ὀνομάζονται στὴ Γένεση “ ἄνθρωποι ”, ἐνῶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἐνῶς ὀνομάζονται “ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ”. Ἀπὸ τὶς δύο γενεαλογικὲς παραδόσεις κυοφορήθηκε ἡ παγκόσμια κρίση, ποὺ κατέληξε στὸν “ Κατάκλυσμό ”. Μικρὴ κρίση ἦταν ὁ κατακλυσμός ; Ὅλες οἱ ἄλλες κρίσεις ποὺ πέρασε ἡ ἀνθρωπότητα δὲν ἔφτασαν στὴν τραγικότητα τοῦ κατάκλυσοῦ. Μὲ τὸν κατακλυσμό ἀφανίστηκαν οἱ “ ἄνθρωποι ” ἀλλὰ καὶ οἱ “ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ” ποὺ ἔσμιγαν μὲ τὶς θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων. Κι ἔμεινε ὁ Νῶε μὲ τὴν κιβωτό του γιὰ νὰ συνεχίσει τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου !

Κι ἂν δὲν ἔδήλωνε ὁ Κύριος ὅτι δὲν θὰ ξανακάνει κατακλυσμό στὸν κόσμο, θὰ εἶχε λόγους νὰ κάνει πολλοὺς κατακλυσμοὺς ἀκόμα. Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι συνέχισαν τὸν πολιτισμό, ξέχασαν καὶ οἱ ἄλλοι ὅτι εἶναι “ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ” καὶ ὅλοι παραδόθηκαν στὶς ἐπιθυμίες τους, ποὺ ἔγιναν καθοριστικὲς δυνάμεις πρὸς κάθε δραστηριότητα. Ἡ κρίση βέβαια συνεχίζεται καὶ δείχνει τὸ ἀπαίσιό πρόσωπό της μὲ τὸ φόβο τῶν ἀδυνάτων, τὴ βία τῶν δυνατῶν καὶ τὴν κατάθλιψη ὄλων. Ἡ κατάθλιψη ἔγινε τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τοῦ πολιτισμοῦ, περισσότερο βέβαια τῶν ἰσχυρῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδυνάτων ποὺ ὄνειρεύονται κι αὐτοὶ νὰ γίνουν ἰσχυροί. Κι ἔτσι οἱ ἄνθρωποι ζοῦν μέσα σὲ πολιτισμικὸ ὄργανο βουτηγμένοι στὴν κατάθλιψη, γεμάτοι ἐνοχές, καὶ πεθαίνουν ἀπαρηγόρητοι καὶ ἀνυποψίαστοι γιὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Αὐτὸ εἶναι κρίση νοήματος τῆς ζωῆς καὶ κρίση εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἔτσι λ.χ. ὑψώθηκε ἀπὸ τὸν Περικλῆ ἡ μεγαλοπρεπῆς εἰκόνα τῆς Ἀθηναϊκῆς Πολιτείας, γιὰ τὴν ὁποία ἔκρινε ὁ στρατηγὸς ὅτι ἀξίζει καὶ ἐπιβάλλεται νὰ πεθαίνουν τὰ παλληκάρια της γι’αὐτήν, ἡ Ἀθηναϊκὴ πολιτεία ὅμως ἀφοῦ διέτρεξε μιὰ τροχιά τριακονταετίας μὲ ἀνήκουστα ἐγκλήματα κατέληξε σὲ μιὰ δραματικὴ πτώση σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἦταν μιὰ κρίση, κρίση ἀπαρηγόρητη μὲ γενικὴ δυστυχία καὶ ψυχικὴ-πνευματικὴ ἀλλὰ καὶ ὕλική.

Ἀπ’αὐτὴν τὴν κρίση δὲν βγῆκαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὔτε μὲ τοὺς θριάμβους τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Συνεχίστηκε βαρύτερα μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Καὶ ἡ δοξασμένη σοφία τους ἔγινε μιὰ κομψὴ Ἀττικὴ φλυαρία, ποὺ τὴν ἐπιδοτοῦσαν οἱ Ῥωμαῖοι γιὰ νὰ κοσμεῖ τὴ βαρβαρότητά τους.

Και ὅλη αὐτὴ ἡ διαρκὴς μέσα στοὺς αἰῶνες κρίση ἦταν αἰσθητὰ καὶ οὐσιαστικὰ κρίση τῆς οἰκογένειας. Ἀλήθεια ποιὸς θὰ συμπονούσε τὸν βασανισμένο ἄνθρωπο τῆς κρίσης αὐτῆς ; Οἱ ἄρχοντες, οἱ γείτονες, οἱ στρατηγοί ; Κανένας ἀπ' αὐτούς. Μόνον ἡ οἰκογένεια τοῦ καθενός, ἡ μάνα του καὶ οἱ ἄλλοι δικοί του τὸν συμπονοῦσαν κι αὐτὸ ἦταν ἡ μοναδική του παρηγοριά. Ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ δικοί του ἦταν οἱ πρῶτοι καὶ οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι νὰ τὸν παιδαγωγήσουν ἔτσι ὥστε, νὰ μὴ ρίχνει στὴν ὀδύνη τὰ παιδιὰ τῶν ἄλλων μαννάδων.

Ὅταν οἱ Ἀθηναῖοι κατακρεουργοῦσαν μέσα σ' ἓνα οἰκόπεδο τοὺς χίλιους Μυτιληναίους τὸ 428, αὐτοὶ ποὺ τὸ ἀποφάσισαν κι αὐτοὶ ποὺ τὸ ἐκτέλεσαν εἶχαν μία οἰκογένεια, ποὺ δὲν τοὺς δίδαξε τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ στὸν διπλανὸ ἄνθρωπο. Δὲν ἦταν ἓνα λάθος ἀλλὰ μία πρακτικὴ συνηθισμένη ποὺ ἐπαναλαμβάνονταν συχνὰ στὴ Σάμο, στὴν Αἴγινα κι ἄλλοῦ.

Δὲν ὑπῆρχε μία μάνα μέσα στὸ νοῦ τους σὰν τῆ Μπουράπενα στὸ ἔργο “Ἐρωσ- ἦρωσ ” τοῦ Παπαδιαμάντη, νὰ ἔρθει στὸ νοῦ τοῦ γυιοῦ της τοῦ Γιώργη καὶ νὰ τοῦ φωνάζει στὴν κρίσιμη στιγμή. – Τί πᾶς νὰ κάνεις, παιδί μου ; !

Στοὺς Μηλίους οἱ Ἀθηναῖοι, ποὺ τοὺς ἔσφαξαν τελικά, ἀπολογήθηκαν ὅτι ἔπρεπε νὰ διαφυλάξουν τὴν ιδέα τῆς δύναμης τῆς πόλεως καὶ στοὺς Σπαρτιάτες ἀπολογήθηκαν πὼς ὅ,τι κάνουν ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὸ φόβο, τὴ δόξα καὶ τὸ συμφέρον. Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ ἦθος ἐμαύρισαν τὴν ψυχὴ τους ἀνεπανόρθωτα καὶ τὴ ζωὴ ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὸ δὲν ἀναφέρεται ὡς κρίση ἀπὸ τοὺς ιστορικούς. Ἰσα-ἴσα θαυμάζεται ὡς “ χρυσοῦς αἰώνας ” !

Αὐτὴ τὴν ἀχαρακτήριστη καὶ ψυχραίμη λογική, ποὺ ἐμπνέει τοὺς Ἀθηναίους πρὸς μιὰ τόσο ἀπάνθρωπη συμπεριφορὰ δὲν θὰ τὴν ποῦμε κρίση ; Μάλιστα θὰ τὴν ποῦν οἱ κριτικοὶ κρίση ἠθικῶν ἀξιών .

Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ μυστικὸ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι ἡ οἰκογένεια ἔχει τὸ σπλάγχνο νὰ θρηνήσει γιὰ τὴν ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων, γιατί ὅλοι γιὰ πολλὰ χρόνια ὑπῆρξαν παιδιὰ-μέλη μιᾶς οἰκογένειας. Ὅσοι καταχράστηκαν ἐξουσίες καὶ ταμεῖα, ὅσοι διέπραξαν ἀπάτες καὶ δωροληψίες, ὅσοι κταδολιεύτηκαν τὸ δημόσιο πλοῦτο κι ἔγιναν αἴτιοι τῆς κρίσης ποὺ μαστίζει τὴ χώρα μας, καθὼς καὶ ὅλες τὶς χῶρες τοῦ κόσμου, ὅλοι εἶχαν κάποτε καὶ πολλοὶ ἀκόμα ἔχουν μιὰ μάνα, ἓνα πατέρα, ποὺ ἀπ'τὴν παιδικὴ τους ἡλικία ἔβλεπαν τὴν τάση τῶν παιδιῶν τους γιὰ τὴν ἀμαρτία καὶ δὲν πόνεσαν γι'αὐτό, δὲν

τὸ δασκάλεψαν νὰ γίνεи καλὸ παιδί, δὲν τὸ λυπήθηκαν γιὰ τὸ συφοριασμένο τέλος, ποὺ θὰ τὸ εὔρει ἀναπόφευκτα.

Τὰ παιδιά μας διδάσκονται στὰ σχολεία τους κυριολεκτικὰ τὴ διαφθορά· τὴ διδάσκονται κυρίως ἀπὸ τὰ σχολικὰ βιβλία. Οἱ δάσκαλοι ὅσοι εἶναι εὐσεβεῖς δοκιμάζονται ἀπὸ μιὰ καινούργια χοῦντα τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Οἱ οἰκογένειες ἔχουν πλήρη ἄγνοια καὶ δείχνουν πλήρη ἀδιαφορία γιὰ τὴν παιδεία τῶν παιδιῶν τους, γιὰ τὸ ἦθος τῆς παιδείας τους.

Εἶναι ὑποδουλομένοι στὴν ἀκράδαντη πεποίθηση ὅτι τὸ μόνο πρέπον καὶ ἀναγκαῖο σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ εἶναι ἡ δύναμη, δύναμη κυρίως τοῦ πλούτου. Ὅτι δὲν ἀντιστρατεύεται αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ τῆς δύναμης εἶναι ἀνεκτὸ καὶ εὐπρόσδεκτο. Ἄν θέλει νὰ γίνεи δηλαδὴ ἡ κόρη τους πορνοστάρ μὲ μεγάλες ἀμοιβές, συνήθως τὸ δέχονται εὐχάριστα καὶ μὲ καμάρι· ἂν ὅμως αὐτὸ γίνεи μὲ πολὺ χαμηλὴ ἀμοιβή, τότε ντρέπονται, γιὰτὶ σ' αὐτὸ καταλήγουν οἱ φτωχοὶ ἄνθρωποι.

Γιὰ νὰ μιλήσουμε μὲ ἀπόλυτη καθαρὴ κρίση, θὰ πρέπει νὰ συστήσουμε στὸν κόσμο τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη στὸ Θεὸ ὡς ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης (καὶ αὐτῆς ποὺ περνᾶμε στὶς μέρες μας καὶ τῆς παγκόσμιας διαχρονικῆς κρίσης).

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πολὺς κόσμος δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ ζητήσῃ μιὰ λύση ἀποκλειστικὰ ἐκκλησιαστικὴ, ἀναζητοῦμε καὶ ἄλλες φυσικὲς θᾶλεγε κανεῖς ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις. Ἡ οἰκογένεια ποὺ ἔχει φυσικὴ καὶ πνευματικὴ δυναμικὴ στὴ σχέση τῶν γενεῶν ἔχει ἀκόμα τὸ κῦρος καὶ τὸ χρέος νὰ ὀδηγήσῃ τὰ τέκνα στὴν ἀρετὴ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν κάθε ἄνθρωπο τούτης τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὰ ἴδια τὰ τέκνα της.

Ζοῦμε μέσα σὲ μιὰ κοινωνία ποὺ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὴν κακία. Ὅλοι εἴμαστε γεννημένοι ἀπὸ κάποια μάννα καὶ κάποιον πατέρα.. Ὑπάρχουν δηλαδὴ αὐτοὶ ποὺ μᾶς ἀγάπησαν (τουλάχιστον περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους) σὰν γέννημά τους. Στοιχειώδης εὐθύνη τοῦ κάθε γονιοῦ εἶναι νὰ μὴ φέρει πόνο στὸν κόσμο τὸ παιδί του καὶ φυσικὰ νὰ μὴν πονέσει τὸ ἴδιο. Σήμερα φαίνεται ὅτι πολλοὶ γονεῖς τὸ ἔχουν χάσει τὸ χρέος τους αὐτό. Κι ἐμεῖς ἔχουμε ὡς Χριστιανοὶ περισσότερο ἀπὸ πολλοὺς ἄλλους τὴ δύναμη νὰ φέρουμε τέτοιους ἀνθρώπους στὴ ζωὴ.

Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια ποὺ ἔδωσε τόσοις ἁγίους καὶ μάρτυρες στὴ ζωὴ καὶ διασώζει μέσα στὴν καθημερινὴ πρακτικὴ της τὴν ἀσκητικὴ ἀγωγή τόσοις αἰώνων, αὐτὴ ἡ οἰκογένεια μπορεῖ νὰ ἀνακόψῃ κάθε

κρίση καὶ νὰ στήσει πολλά τέκνα της στὰ δεξιὰ τοῦ Κυρίου κατὰ τῆς ἡμέρα τῆς κρίσης.

Ξέρουμε ὅλοι ὅτι ἡ οἰκογένεια ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ κάθε κρίση σ' αὐτὸν τὸν κόσμο καὶ ὅτι κάθε κρίση γεννήθηκε μέσα σὲ οἰκογένειες, σὰν ἀποτέλεσμα τῶν ἀποτυχιῶν τους. Ἄρα δὲν παρασύρει τὴν οἰκογένεια στὴ δυστυχία καμμία κρίση, ἀλλὰ τουναντίον ἡ οἰκογένεια στὴν ἀποτυχία της νὰ λειτουργήσει σύμφωνα μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὸ νόμο τοῦ Θεοῦ, φέρνει τὴν κρίση, τὴν κάθε κρίση στὴ ζωὴ.

Γιὰ νὰ ἀποφασίσει ἓνα ζευγάρι νὰ κάνουν μιὰ σωστὴ οἰκογένεια, πρέπει νὰ ἔχουν ἓνα ὄραμα ζωῆς, ἓνα ὄραμα ποὺ ἐνῶ δὲν μειώνει τὴν οἰκογενειακὴ εὐτυχία τοῦ ζευγαριοῦ τὴν βάζει σὲ μιὰ τιμητικὴ ὑπηρεσία τῆς παγκόσμιας εὐτυχίας μαζί μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἐγκαθίσταται μὲ τὴ χάρη τους στὸ σπίτι τους. Ὑστερα πρέπει ἡ οἰκογένεια αὐτὴ νὰ ἀγαπήσει τὴ θυσία καὶ τὸ μαρτύριο ἀόμα, ποὺ πρέπει νὰ σηκώσει μὲ τὴν ἐπιλογή της. Ὄταν τὸ μαρτύριο τὸ ἀγαπήσει μὲ ἐνθουσιασμό, δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐτυχία στὴ ζωὴ. Κι ὅμως δὲν μπορεῖ εὐκόλα νὰ τὸ πεῖ κανεὶς στὴν ἐποχὴ μας, γιατί ἔχει ἐπικρατήσει μιὰ ἀντίθετη φιλοσοφία ζωῆς. Καὶ ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια καλεῖται νὰ πολεμήσει μὲ τὰ αὐτονόητα τῆς ἀστικῆς κοινωνίας. Εἶναι δηλαδὴ ἐπαναστάτης.

Ἡ οἰκογένεια-ἐπαναστάτης πηγαίνει κόντρα στὴν κρίση γιατί ἀσκεῖται στὴν ὀλιγάρκεια καὶ τὰ εἰσοδήματά της ἀσφαλίζονται ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὀλιγάρκεια καὶ ἀπὸ τὴ φιλανθρωπία, ὅπως συνέβη μὲ τὴ Φιλοθέη τὴν Ἀθηναία. Ἀντέχει στὶς περιπέτειες καὶ στὶς θλίψεις μὲ τὸ ἀναμμένο καντήλι καὶ τὴ θερμὴ προσευχὴ. Φιλοξενεῖ τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ στὸ σπίτι της ἀλλὰ καὶ στὰ ἴδια τὰ σώματα τῶν μελῶν της.

Ἡ ἀνθρωπότητα καὶ στὴν καλύτερη ἀκόμα ἐκδοχὴ της βλέπει τὸ τέλος τῆς Ἱστορίας πολὺ μακρινό, ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια κοινωνεῖ καὶ γεύεται αὐτὸ τὸ τέλος σὲ κάθε λειτουργία. Καὶ μ'αὐτὴ τὴ δυναμικὴ ποὺ εἶναι ἡ τελειότερη στὸν κόσμο τρέφει τὴν ἐλπίδα τοῦ μέλλοντος γιὰ κάθε προκοπή.

Δακτυλογράφηση & Φιλολογικὴ Ἐπιμέλεια, Αἰκατερίνη Κόρμαλη Γανωτῆ.

Πηγή : <http://konstantinosganotis.gr/omilies-menou>